

Nacionālā programma Kohēzijas fonda apguvei

**ŪDENSSAIMNIECĪBAS INFRASTRUKTŪRAS ATTĪSTĪBA
AGLOMERĀCIJĀS AR CILVĒKU EKVIVALENTU
LIELĀKU PAR 2000**

Darbības programma:	Infrastruktūra un pakalpojumi
5. Prioritāte	Vides infrastruktūras un videi draudzīga enerģētikas veicināšana
5.1. Pasākums	Vides aizsardzības infrastruktūra
5.1. Aktivitāte:	Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība aglomerācijās ar cilvēku ekvivalentu lielāku par 2000

SATURS

IEVADS	3
1. NOZARES POLITIKAS MĒRĶI, POLITIKAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTI ES STRUKTŪRFONDU UN KOHĒZIJAS FONDA APGUVEI, NORMATĪVĀ BĀZE	4
1.1. NOZARES POLITIKAS MĒRĶI.....	4
1.2. POLITIKAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTI ES STRUKTŪRFONDU UN KOHĒZIJAS FONDU APGUVEI	4
1.3. DIREKTĪVAS UN TIESĪBU AKTI.....	5
2. ESOŠĀS SITUĀCIJAS ANALĪZE	6
3. NACIONĀLĀS PROGRAMMAS MĒRĶI UN PRIORITĀTES	8
4. FINANSĒJUMA SAŅĒMĒJI, ATBALSTĀMĀS DARBĪBAS, ATTIECINĀMĀS IZMAKSAS	8
5. IEROBEŽOTAS PROJEKTU IESNIEGUMU ATLASES IZSLUDINĀŠANAS KĀRTĪBA, PROJEKTU PIENĒMŠANAS KĀRTĪBA, VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI	9
6. IEROBEŽOTAS PROJEKTU IESNIEGUMU ATLASES KĀRTĪBA	13
7. NACIONĀLĀS PROGRAMMAS UZRAUDZĪBAS RĀDĪTĀJI	14
1. PIELIKUMS - AGLOMERĀCIJU SARAKSTS	16
2. PIELIKUMS - EIROPAS PADOMES DIREKTĪVAS UN LATVIJAS REPUBLIKAS NORMATĪVIE AKTI, KAS NOSAKA PRASĪBAS DZERAMĀ ŪDENS KVALITĀTEI UN KOMUNĀLO NOTEKŪDEŅU ATTĪRĪŠANAI UN REGULĒ ŪDENSŠAIMNIECĪBAS INFRASTRUKTŪRAS UZLABOŠANAS PROJEKTU ĪSTENOŠANU	18
3. PIELIKUMS - RISKA ŪDENSOBJEKTU KARTES	20

IEVADS

Nacionālā programma "Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība aglomerācijās ar cilvēku ekvivalentu lielāku par 2000" ir programma, kas Valsts stratēģiskā ietvardokumenta darbības programmas "Infrastruktūra un pakalpojumi" ietvaros izstrādāta, lai noteiktajos termiņos izpildītu Eiropas Padomes direktīvu prasības attiecībā uz kvalitatīva dzeramā ūdensapgādi un notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu un iespējami efektīvāk apgūtu Eiropas Savienības Kohēzijas fonda līdzekļus, kas paredzēti ūdensapgādes un notekūdeņu attīrīšanas infrastruktūras sakārtošanai. Programma izstrādāta laika periodam no 2007. līdz 2013. gadam. Saskaņā ar likumu "Par pašvaldībām" (1994.) ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas organizēšana ir viena no pašvaldību pastāvīgajām funkcijām, tomēr ūdenssaimniecības infrastruktūras sakārtošanai nepieciešamie finanšu līdzekļi ievērojami pārsniedz pašvaldību finanšu iespējas. Valsts, ratificējot starptautiskās konvencijas un iestājoties Eiropas Savienībā, ir apņēmusies izpildīt konvenciju un direktīvu prasības. Lai izpildītu prasības noteiktajā termiņā, valsts līdz šim ir atbalstījusi un turpina atbalstīt projektu īstenošanu, gan piesaistot ārvalstu palīdzību un atbalstot Eiropas Savienības fondu finansējuma piešķiršanu ūdenssaimniecības attīstībai, gan piedaloties projektos ar līdzfinansējumu no valsts budžeta.

Parakstot Baltijas jūras vides aizsardzības konvenciju (Helsinku konvenciju), Latvijā 90. gadu vidū tika uzsākti ūdenssaimniecības infrastruktūras uzlabošanas projekti trijās Latvijas lielākajās pilsētās – Rīgā, Daugavpilī un Liepājā – kas tika noteiktas kā Baltijas jūras vides rīcības programmas "karstie punkti" un kuru piesārņojuma slodze tika atzīta par būtiskāko draudu Baltijas jūrai. Ūdensapgādes un notekūdeņu attīrīšanas problēmu risināšanai mazās un vidējās Latvijas pilsētās, 1995. gadā tika veikta apdzīvoto vietu notekūdeņu attīrīšanas iekārtu inventarizācija. Balstoties uz inventarizācijas datiem, tika izstrādāta stratēģija – Programma 800+ "Ūdenssaimniecības attīstība mazās un vidējās Latvijas pilsētās", kura tika akceptēta Ministru Kabineta sēdē 1997. gada 14. janvārī. Vides ministrija izstrādājusi un MK 2004. gadā apstiprinājis "Rīcības programmu komunālo notekūdeņu un bīstamo vielu radītā virszemes piesārņojuma samazināšanai".

Tehnisku, institucionālu, finansiālu, ekonomisku un ar projekta vadību saistītu iemeslu dēļ līdz šim ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas problēmas pašvaldībās tika risinātas viena projekta ietvaros. Sakarā ar ierobežotajiem pašvaldību finanšu līdzekļiem un iedzīvotāju zemo maksātspējas līmeni ūdenssaimniecības sakārtošanu pašvaldības risina, paredzot īstermiņa un ilgtermiņa investīciju programmas.

Šī nacionālā programma izstrādāta ūdenssaimniecības sakārtošanai aglomerācijā ar cilvēku ekvivalentu lielāku par 2000. Programmā iekļautas 88 aglomerācijas, kurās dzīvo 1 671 247 jeb 73% visu Latvijas iedzīvotāju (Latvijā uz 2006. gada sākumu – 2294,6 tūkst.).¹

Programmā iekļauto aglomerāciju saraksts redzams 1. pielikumā.

---

¹ Centrālās statistikas pārvaldes dati.

1. NOZARES POLITIKAS MĒRĶI, POLITIKAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTI ES STRUKTŪRFONDU UN KOHĒZIJAS FONDA APGUVEI, NORMATĪVĀ BĀZE

1.1. Nozares politikas mērķi

Ūdens apgādes un notekūdeņu attīrīšanas mērķi ir noteikti Ministru kabineta 03.02.2004. sēdē apstiprinātajā "**Nacionālajā vides politikas plānā 2004.-2008.gadam**", kas aizstāj pirmo Vides aizsardzības politikas plānu Latvijai, kuru Ministru kabinets apstiprināja 1995. gadā. Nacionālais vides politikas plāns ir izstrādāts atbilstoši likuma "Par vides aizsardzību" 8. panta prasībām un Ministru kabineta 2002. gada 15. augusta rīkojumam Nr. 436 "Par Latvijas Ilgtspējīgas attīstības pamatnostādņem". Nacionālajā vides politikas plānā ņemti vērā Eiropas Savienības normatīvie akti, politikas dokumenti, tai skaitā Eiropas Kopienas 6. Vides rīcības programma "Vide 2010: mūsu nākotne, mūsu izvēle", kā arī ANO un citu starptautisku institūciju saistošie dokumenti. Nacionālais vides politikas plāns ir visaptverošs, stratēģisks un ar citiem atbilstoša līmeņa plāniem integrēts dokuments. Tā īstenošana paredzēta nākošo piecu gadu laikā, bet dažu mērķu sasniegšana būs iespējama tikai vēl ilgākā laika posmā.

Nozares politikas mērķi noteikti, definējot mērķus ūdeņu kvalitātes uzlabošanā, zemes dziļļu ilgtspējīgā izmantošanā, kā arī cilvēku veselības saglabāšanā.

Nacionālajā vides politikas plānā attiecībā uz ūdensapgādi un notekūdeņu attīrīšanu ir noteikti sekojoši mērķi:

- Uzlabot pazemes un virszemes ūdeņu kvalitāti, novērst to tālāku piesārņošanu un pakāpeniski samazināt esošo piesārņojumu.
- Uzlabot dzeramā ūdens un peldūdeņu kvalitāti.
- Nodrošināt dzeramā ūdens atbilstību kvalitātes normatīviem.
- Veicināt ilgtspējīgu un racionālu ūdens lietošanu, īpašu uzmanību pievēršot pazemes ūdens resursu saglabāšanai un eitrofikācijas apdraudētiem ezeriem un ūdenstilpēm.
- Aizsargāt ūdens ekosistēmas, kā arī no ūdens atkarīgās sauszemes ekosistēmas un mitrājus.
- Nodrošināt racionālu, vidi saudzējošu un ilgtspējīgu zemes dziļļu izmantošanu.
- Veicināt pašvaldību un zemes īpašnieku līdzdalību zemes dziļļu ilgtspējīgā izmantošanā.

1.2. Politikas plānošanas dokumenti ES struktūrfondu un Kohēzijas fondu apguvei

Lai Latvija varētu panākt pārējās Eiropas Savienības valstīs attīstībā, ar fondu palīdzību ir jāīsteno valsts attīstības stratēģija, kas noteikta "**Nacionālajā attīstības plānā**" (NAP). Nacionālais attīstības plāns 2007.–2013. gadam tika apstiprināts 2006.gada 4.jūlijā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.564.

Nacionālais attīstības plāns paredz nodrošināt racionālu, vidi saudzējošu un ilgtspējīgu zemes dziļļu resursu izmantošanu tautsaimniecībā. Ūdenssaimniecības sabiedrisko pakalpojumu jomā NAP uzskaitīti sekojoši uzdevumi:

- sakārtot ūdenssaimniecības infrastruktūru atbilstoši vides aizsardzības prasībām;
- uzlabot komunālās infrastruktūras kvalitāti, novēršot nelietderīgu energoresursu izmantošanu;
- nodrošināt līdzvērtīgus komunālos pakalpojumus visiem valsts iedzīvotājiem atbilstoši valsts apdzīvojuma struktūrai.

Valsts stratēģiskajā ietvardokumentā 2007. – 2013. gadam (VSID), kas nodrošina kohēzijas politikas sasaisti ar nacionālajām prioritātēm un pamato šo prioritāšu izvēli izklāstīto mērķu sasniegšanai, struktūrfondu un Kohēzijas fonda investīcijas Latvijā plānots vadīt ar trīs darbības programmu palīdzību:

1. "Cilvēkresursi un nodarbinātība",
2. "Uzņēmējdarbība un inovācijas",
3. "Infrastruktūra un pakalpojumi".

VSID plānotas investīcijas, lai būtiski uzlabotu sniegto pakalpojumu pārklājumu, kvalitāti, izmaksu efektivitāti un ilgtspējību. Līdztekus nepieciešamībai ieviest normatīvajos aktos noteiktās prasības un mērķus attiecībā uz vides aizsardzību, šīs investīcijas nepieciešamas, lai palielinātu atsevišķu valsts teritorijas daļu ekonomisko pievilcību investoriem un apmeklētājiem, kā arī garantētu dzīves kvalitāti iedzīvotājiem.

Darbības programma "**Infrastruktūra un pakalpojumi**" ir vērsta uz transporta, vides, informācijas un komunikācijas tehnoloģiju, sociālās un izglītības infrastruktūras attīstību, enerģētikas, tūrisma, kultūrvides attīstību, mājokļu energoefektivitātes veicināšanu. Darbības programmas "Infrastruktūra un pakalpojumi" 5. prioritātes "Vides infrastruktūras un videi draudzīga enerģētikas veicināšana" ieviešanai paredzēti 2 pasākumi: "Vides aizsardzības infrastruktūra" un "Enerģētika".

Pasākuma „Vides aizsardzības infrastruktūra” ietvaros plānots atbalstīt liela mēroga vides infrastruktūras attīstību, t.sk., notekūdeņu savākšanu/attīrīšanu, ūdensapgādes pakalpojumu uzlabošanu, sadzīves, bīstamo un radioaktīvo atkritumu apsaimniekošanu. Pasākuma mērķis ir nodrošināt Eiropas Savienības direktīvu un Latvijas normatīvo aktu prasībām atbilstošus ūdenssaimniecības un atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus, samazināt vides piesārņojumu, kā arī racionāli izmantot dabas resursus un energoresursus.

1.3. Direktīvas un tiesību akti

Galvenās direktīvas un Latvijas tiesību akti, kuru prasību ieviešanai ir paredzēta šī nacionālā programma, attiecas uz dzeramā ūdens kvalitāti un notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu (direktīvas 98/83/EK un 91/271/EEK, MK 2003. gada 29. aprīļa noteikumi Nr.235 un 2002. gada 22. janvāra noteikumi Nr.34).

Bez darbības programmas prioritātēs uzskaitītajām direktīvām un tiesību aktiem ir vairākas citas Eiropas Padomes direktīvas un Latvijas Republikas normatīvie akti, kas nav tieši attiecināmi uz kvalitatīva dzeramā ūdens nodrošināšanu un atbilstošu notekūdeņu attīrīšanu, taču šo direktīvu un tiesību aktu prasības ir saistošas ūdenssaimniecības infrastruktūras projektu sagatavošanā, ieviešanā un sistēmu ekspluatācijā, lai nodrošinātu vides kvalitāti un efektīvu sistēmas darbību.

Eiropas Padomes direktīvas un Latvijas Republikas tiesību akti, kas tieši vai netieši attiecas uz ūdenssaimniecības infrastruktūras uzlabošanas projektiem, kā arī īss to direktīvu un Latvijas tiesību aktu satura izklāsts, kuru prasību ieviešanai ir paredzēta šī nacionālā programma, ir sniegts 3. pielikumā.

2. ESOŠĀS SITUĀCIJAS ANALĪZE

Lielākajā daļā Latvijas apdzīvoto vietu netiek nodrošināti kvalitatīvi, vides aizsardzības prasībām atbilstoši ūdenssaimniecības (ūdensapgāde un notekūdeņu savākšana un attīrīšana) pakalpojumi.

Ūdensapgādes tīklu sliktā tehniskā stāvokļa dēļ patērētāji ne vienmēr saņem tādas pašas kvalitātes ūdeni kā pēc ūdens sagatavošanas, tīklos ir lieli dzeramā ūdens zudumi. Pilsētās ar iedzīvotāju skaitu no 10 000 līdz 100 000 centralizētie ūdensapgādes pakalpojumi vidēji pieejami 80% iedzīvotāju, bet pilsētās ar iedzīvotāju skaitu no 2 000 līdz 10 000 – 66%. Rīgā šo pakalpojumu pieejamība ir 92%, bet Daugavpilī – 80% iedzīvotāju. Ūdensapgādes tīklos noplūžu rezultātā tiek zaudēta apmēram trešā daļa iegūtā ūdens. Līdz 2009. gadam, izmantojot pieejamos Eiropas Savienības finanšu resursus, dzeramā ūdens sagatavošana atbilstoši normatīvo aktu prasībām tiks nodrošināta 80% Latvijas iedzīvotāju pilsētās ar iedzīvotāju skaitu lielāku par 2000.

Neskatoties uz to, ka palielinājies attīrīto notekūdeņu apjoma īpatsvars attiecībā pret kopējo savākto notekūdeņu apjomu, joprojām pilsētās un apdzīvotajās vietās netiek nodrošināta pilnībā atbilstoša notekūdeņu savākšana un attīrīšana. Centralizēto kanalizācijas pakalpojumu pieejamība pilsētās ir atšķirīga. Pilsētās ar cilvēku ekvivalentu (CE)² no 10 000 līdz 100 000 centralizētie kanalizācijas pakalpojumi vidēji pieejami 74% iedzīvotāju, bet pilsētās ar cilvēku ekvivalentu mazāku par 10 000 – 60%. Rīgā un Daugavpilī šo pakalpojumu pieejamība ir ~80% iedzīvotāju. Pilna atbilstība notekūdeņu attīrīšanā saskaņā ar direktīvu 91/271/EEK līdz 2009. gadam tiks nodrošināta 70% iedzīvotāju Latvijas pilsētās, kur cilvēku ekvivalents ir lielāks par 2000.

Kopsavilkums par Latvijas aglomerācijām ar cilvēku ekvivalentu lielāku par 2000, kurās nepieciešamas investīcijas ūdenssaimniecības pakalpojumu uzlabošanai skatāms 1. tabulā.

1. tabula. Aglomerāciju iedalījums atbilstoši direktīvu ieviešanas termiņam

Grupas	Cilvēku ekvivalentu skaits	Aglomerāciju skaits	Iedzīvotāju skaits	% no Latvijas iedzīvotājiem	% no iedz. apdz.v. ar CE > 2000	Direktīvu ieviešanas termiņš*
I grupa	pārsniedz 100 000	2	871 500	38	52	2008.gada 31.decembris
II grupa	no 10 000 līdz 100 000	26	573 802	25	34	2011.gada 31.decembris
III grupa	no 2 000 līdz 10 000	60	225 945	10	14	2015.gada 31.decembris
Kopā I-III	vairāk par 2000	88	1 671 247	73	100	

* Saskaņā ar Latvijas pievienošanās līgumu Eiropas Savienībai.

Daudzās pašvaldībās jau ir īstenoti ūdenssaimniecības infrastruktūras sakārtošanas projekti, kas pilnībā vai daļēji atrisinājuši ūdens apgādes un notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas problēmas. Dzeramā ūdens un notekūdeņu attīrīšanas direktīvu prasību izpildes statuss

² Cilvēku ekvivalenta viena vienība ir organisko vielu piesārņojuma daudzums, kas atbilst bioķīmiskajam skābekļa patēriņam 60 g O₂ dienā [no MK 2002. gada 22. janvāra noteikumiem Nr.34 "Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī"].

skatāms 2. pielikumā (informācija no 2005. gadā veiktās direktīvu ieviešanas plānu³ aktualizācijas).

Direktīvu prasību ieviešanas gaita Latvijā būs atkarīga no finanšu resursu pieejamības, maksātspējas un politiskās prioritātes, kāda tiks piešķirta ūdens pakalpojumu infrastruktūras uzlabošanai.

Plānojot investīciju pasākumus notekūdeņu kvalitātes uzlabošanai (un arī pazemes ūdeņu aizsardzībai), ir jāņem vērā arī Ūdeņu struktūrdirektīvas⁴ pamatnostādnes. Tās prasības kopš 2002. gada ir pārņemtas Latvijas “Ūdens apsaimniekošanas likumā” ar mērķi izveidot virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzības un apsaimniekošanas sistēmu. Upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plāni ir jāapstiprina līdz 2009. gada beigām, bet pasākumu programmas īstenošana jāuzsāk līdz 2012. gada beigām. Šajā Nacionālajā programmā iekļauto aglomerāciju sadalījums pa upju baseinu apgabaliem attēlots 2. tabulā.

2. tabula. Aglomerāciju iedalījums atbilstoši upju baseinu apgabaliem

Upju baseini	Iedzīvotāji	Aglomerāciju skaits			Kopā
	(no iedzīvotājiem, kas dzīvo aglomerācijās ar CE>2000)	CE >100 000	10 000 < CE <100 000	2 000 < CE <10 000	
Daugava	68%	2	10	26	38
Venta	14%		6	13	19
Gauja	7%		5	13	18
Lielupe	10%		5	8	13
Kopā	100%	2	26	60	88

Aglomerāciju iedalījums saskaņā ar reģionālās attīstības plānošanai un koordinācijai izveidotajiem 5 plānošanas reģioniem ir redzams 3. tabulā.

3. tabula. Aglomerāciju iedalījums pa plānošanas reģioniem

Plānošanas reģions	Iedzīvotāji	Aglomerāciju skaits			Kopā
	(no iedzīvotājiem, kas dzīvo aglomerācijās ar CE>2000)	CE >100 000	10 000 < CE <100 000	2 000 < CE <10 000	
Rīgas	59%	1	9	16	26
Vidzemes	7%		4	13	17
Kurzemes	12%		5	10	15
Zemgales	9%		4	12	16
Latgales	13%	1	4	9	14
Kopā	100%	2	26	60	88

³ Vides ministrijas (tolaik – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas) 2001. gadā izstrādātie Direktīvu ieviešanas un finansēšanas specifiskie plāni (DIFSP) direktīvām 91/271/EEK par komunālo notekūdeņu attīrīšanu un 98/83/EK par dzeramā ūdens kvalitāti.

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/60/EK (2000. gada 23. oktobris), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā.

Ūdenssaimniecības infrastruktūras galvenās problēmas:

- normatīvo aktu prasībām neatbilstošas kvalitātes dzeramais ūdens;
- zems centralizēto ūdensapgādes pakalpojumu nodrošinājuma līmenis un kvalitāte;
- dzeramā ūdens kvalitātes pasliktināšanās sadales sistēmā;
- nepietiekama un neefektīva notekūdeņu attīrīšana un neattīrīto notekūdeņu noplūšana vidē;
- nepietiekama centralizētās kanalizācijas pakalpojumu pieejamība;
- neapmierinošais kanalizācijas sistēmu tehniskais stāvoklis.

3. NACIONĀLĀS PROGRAMMAS MĒRĶI UN PRIORITĀTES

Nacionālās programmas "Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība aglomerācijās ar cilvēku ekvivalentu lielāku par 2000" mērķis ir ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas kvalitātes uzlabošana un pakalpojumu pieejamības paplašināšana, nodrošinot kvalitatīvu dzīves vidi, samazinot vides piesārņojumu un ūdenstilpju eutrofikāciju, sekmējot ūdens resursu un energoresursu racionālu izmantošanu:

- līdz 2008. gadam aglomerācijās ar $CE > 100\ 000$,
- līdz 2011. gadam aglomerācijās ar $100\ 000 > CE > 10\ 000$,
- līdz 2015. gadam aglomerācijās ar $10\ 000 > CE > 2000$.

Nacionālās programmas prioritātes:

- kvalitatīva dzeramā ūdens piegāde patērētājiem,
- ar komunālajiem notekūdeņiem vidē novadītā piesārņojuma samazināšana;
- normatīvajiem aktiem atbilstošu ūdenssaimniecības pakalpojumu pieejamības nodrošināšana.

4. FINANSĒJUMA SAŅĒMĒJI, ATBALSTĀMĀS DARBĪBAS, ATTIECINĀMĀS IZMAKSAS

Atbalstāmās un neatbalstāmās darbības:

- Kohēzijas fonda līdzekļi tiek piešķirti kā līdzfinansējums ūdenssaimniecības infrastruktūras uzlabošanai aglomerācijās ar cilvēku ekvivalentu lielāku par 2000, lai uzlabotu ūdensapgādes sistēmā padotā dzeramā ūdens kvalitāti, samazinātu nepietiekami attīrītu notekūdeņu izplūdi vidē un palielinātu pakalpojumu pieejamību.
- Kohēzijas fonda līdzekļi netiek piešķirti lietus ūdeņu kanalizācijas būvniecībai vai rekonstrukcijai, kā arī ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu izbūvei nākotnē plānotās apbūves teritorijās.

Attiecināmās izmaksas: projektu sagatavošana un projekta vadība līdz 10% no attiecināmajām izmaksām, būvdarbi, pakalpojumi, iekārtu un aprīkojuma piegādes.

Mērķa grupa: pašvaldības teritorijā dzīvojošie iedzīvotāji, esošās iestādes.

Finansējuma saņēmējs: ūdenssaimniecības sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs – pašvaldības, pašvaldību iestādes un aģentūras, kā arī kapitālsabiedrības.

Minimālais un maksimālais projekta finansējuma apjoms: Netiek noteikts.

5. IEROBEŽOTAS PROJEKTU IESNIEGUMU ATLASES IZSLUDINĀŠANAS KĀRTĪBA, PROJEKTU PIEŅEMŠANAS KĀRTĪBA, VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Ierobežota projektu atlase

Saskaņā ar 2005. gadā aktualizētajos Direktīvu ieviešanas un finansēšanas specifiskos plānos (DIFSP), kā arī projektu tehniski ekonomiskajos pamatojumos un projektu novērtējumos iekļauto informāciju, 2006. gadā Latvijā ir 93 aglomerācijas⁵, kurās cilvēku ekvivalents pārsniedz 2000. Visās šajās pašvaldībās direktīvu prasību ieviešana jānodrošina līdz 2015. gadam. Kohēzijas fonda finansējums paredzēts projektiem, kas risina ūdensapgādes un notekūdeņu attīrīšanas jautājumus iedzīvotājiem, bet vairākās no šajā kategorijā (CE>2000) ietilpstošajām apdzīvotajām vietām piesārņojuma lielāko daļu rada ražotnes vai resoru iestādes (Kadaga, Kazdanga, Kolka, Lazdona, Mērsrags, Pūre, Strenči). Šādos gadījumos uzņēmumiem jāveic nepieciešamās investīcijas radīto notekūdeņu attīrīšanai, bet gadījumos, kad cilvēku ekvivalentu skaitu palielina resoru iestāde (karaspēka daļa, specializētā slimnīca u.tml.), jāpiesaista valsts finansējums, kas infrastruktūras sakārtošanai piešķirts attiecīgajam resoram (ministrijai, kam tas pakļauts).

Gadījumos, kad sabiedriskā sektora radītais piesārņojums apdzīvotajā vietā nesasniedz 2000 CE, bet kopējais – pārsniedz, komunālās ūdensapgādes un kanalizācijas infrastruktūras sakārtošanas projekts iekļauts nacionālajā programmā "Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība apdzīvotajās vietās ar iedzīvotāju skaitu līdz 2000". Tas pats attiecas arī uz tām pašvaldībām, kurās CE pārsniedz 2000 tāpēc, ka šo ciemu notekūdeņu attīrīšanas iekārtās attīra arī citu apkārtesošo ciemu notekūdeņus (Eleja, Upeslejas).

Tā kā iepriekšējā plānošanas periodā projekti tika grupēti pēc upju baseina principa (risinot piesārņojuma samazināšanu kompleksi – visā upes baseinā), tad šajos lielajos projektos tika iekļautas arī dažas mazākas pašvaldības, kuru piesārņojuma slodze uz notekūdeņus saņemšo ūdens tecī tika vērtēta kā nozīmīga. Tādas apdzīvotās vietas ir Aloja, Līgatne, Lubāna un Stende. Visas pašvaldības, kurās ar Kohēzijas fonda līdzfinansējumu iepriekšējā plānošanas periodā ir uzsākti ūdenssaimniecības infrastruktūras sakārtošanas projekti, tiek iekļautas šajā nacionālajā programmā.

Šajā nacionālajā programmā ir iekļautas **88 aglomerācijas**, un tikai šīs pašvaldības tiks uzaicinātas iesniegt projekta iesniegumus.

Nacionālo programmu paredzēts ieviest divās kārtās. Nacionālajā programmā iekļauto aglomerāciju saraksts un aglomerāciju sadalījums pa grupām redzams 1. pielikumā.

---

⁵ "aglomerācija" nozīmē zonu, kur iedzīvotāju skaits un/vai ekonomiskās aktivitātes ir pietiekami koncentrētas, lai varētu savākt notekūdeņus un novadīt tos uz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām vai uz to galīgās novadīšanas vietu vidē. [no Padomes Direktīvas 91/271/EEK (1991. gada 21. maijs) par komunālo notekūdeņu attīrīšanu].

Projektu iesniegumu pieņemšanas kārtība

Projekta iesniegums jāiesniedz Vides ministrijā 2 mēnešu laikā pēc uzaicinājuma izsūtīšanas finansējuma saņēmējam. Projekta iesnieguma veidlapa jāaizpilda latviešu valodā datorrakstā, projekta iesniegumu jāparaksta pilnvarotai personai. Jāiesniedz 1 projekta iesnieguma oriģināls un 1 kopija, kā arī elektroniskā versija. Gan projekta iesnieguma oriģināls, gan kopija jāiesniedz caurauklota. Pievienotie dokumenti jānumurē.

Ja projekta īstenošanai nepieciešamais finansējums pārsniedz 25 milj. eiro (lielais projekts), projekta iesniegums jāiesniedz saskaņā ar Eiropas Komisijas apstiprināto veidlapu un nosacījumiem.

Projekta iesniegumam jāpievieno:

- ūdenssaimniecības tehniski ekonomiskais pamatojums;
- Vides pārraudzības valsts biroja lēmums par ietekmes uz vidi novērtējumu;
- Ūdenssaimniecības būvju būvniecības projektu vērtēšanas komisijas atzinums par tehniski ekonomisko pamatojumu (saskaņā ar 2005. gada 15. februāra Ministru kabineta noteikumiem Nr.129)⁶;
- Sākotnējais projektēšanas ziņojums, kurā ietverts izmaksu aprēķins, vai būvdarbu tāme;
- līguma ar pašvaldību par ūdenssaimniecības sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu Nacionālās programmas aglomerāciju sarakstā iekļautā pašvaldībā kopija;
- licences kopija par sabiedriskā pakalpojuma sniegšanu;
- noslēgtā kredītlīguma kopija vai kredītinstitūcijas izdota dokumenta kopija, kas apliecina, ka kredīts tiks piešķirts bez galvojuma, ja ir paredzēts kredīts bez pašvaldības galvojuma;
- finansējuma saņēmēja lēmums par to, ka
  - visos projekta etapos (projekta sagatavošanā, projekta realizācijā un uzraudzībā) projekta finansējuma saņēmējs nodrošinās nepieciešamo līdzfinansējumu;
  - visos projekta etapos (projekta sagatavošanā, projekta realizācijā un uzraudzībā) projekta finansējuma saņēmējs nodrošinās normatīvo aktu prasībām atbilstošu administratīvo, tehnisko un finanšu vadību;
  - ir plānota atbilstoša tarifu politika, kas nodrošinātu nepieciešamos ekspluatācijas un attīstības izdevumus (aizņēmuma gadījumā – arī aizdevuma atmaksāšanu);
- apliecinājums, ka
  - iesniegtais projekts atbilst pašvaldības teritorijas plānojumam un/vai detālplānojumam;
  - uz projekta īstenošanas sākumu būs sakārtoti zemes īpašuma jautājumi vietās, kur projektā paredzēts izvietot jaunu vai rekonstruēt esošo ūdenssaimniecības infrastruktūru;

---

⁶ Saskaņā ar 2005. gada 15. februāra Ministru kabineta noteikumiem Nr.129 "Ūdensapgādes, notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas būvju būvniecības kārtība", kuros noteikta būvniecības kārtība, ja būves pilnīgi vai daļēji paredzēts būvēt par starptautisko finanšu institūciju, Eiropas Savienības vai tās dalībvalstu finanšu līdzekļiem. I grupas pašvaldībām saskaņā ar 2005. gada 15. februāra Ministru kabineta noteikumu Nr.129 23. punktu nav nepieciešams iesniegt sākotnējo projekta ieceri, kā arī Komisijas atzinumu par tehniski ekonomisko pamatojumu, sākotnējo projekta ieceri un pirmsprojektu.

- ūdensapgādes un notekūdeņu apsaimniekošanas infrastruktūras pamatlīdzekļi, kuros paredzēts ieguldīt Eiropas Savienības un valsts līdzekļus, pieder atbalsta saņēmējam;
- atbalsta saņēmējam nav nodokļu parāda;
- pašvaldības lēmums
  - par līdzfinansējumu, ja projektā paredzēts pašvaldības līdzfinansējums;
  - par galvojumu vai aizņēmumu, kā arī Pašvaldību aizņēmumu un galvojumu kontroles un pārraudzības padomes lēmums par galvojumu vai aizņēmumu, ja projektā paredzēts pašvaldības galvojums vai aizņēmums;
  - par to, ka pašvaldība saskaņo atbalsta saņēmēja sagatavoto projekta iesniegumu un tajā ietverto darbu apjomu;
- projekta naudas plūsmas prognoze.

Projekta iesnieguma vērtēšanas kritēriji

Nr.	Kritērijs	Atbilstība (Jā/Nē/Neattiecas)
1.	Vai projekta iesniegums ir iesniegts Vides ministrijas norādītajā termiņā?	
2.	Vai projekta iesniedzējam ir noslēgts līgums par ūdenssaimniecības sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu Nacionālās programmas aglomerāciju sarakstā iekļautā pašvaldībā?	
3.	Vai ir iesniegts ūdenssaimniecības tehniski ekonomiskais pamatojums?	
4.	Vai ir iesniegts Vides pārraudzības valsts biroja lēmums par ietekmes uz vidi novērtējumu?	
5.	Vai ir iesniegts Ūdenssaimniecības būvju būvniecības projektu vērtēšanas komisijas atzinums par tehniski ekonomisko pamatojumu (saskaņā ar 2005. gada 15. februāra Ministru kabineta noteikumiem Nr.129) ⁷ ?	
6.	Vai ir iesniegts sākotnējais projektēšanas ziņojums, kurā ietverts izmaksu aprēķins vai būvdarbu tāme?	
7.	Vai projekta iesniedzējam ir licence par sabiedriskā pakalpojuma sniegšanu?	
8.	Vai projekta iesniedzēja finanšu kapacitāte ir pietiekama projekta īstenošanai?	
9.	Projekta iesniedzēja atbilstība:	
9.1.	– projekta iesniedzējam nav nodokļu parādu;	
9.2.	– visos projekta etapos (projekta sagatavošanā, projekta realizācijā un uzraudzībā) projekta finansējuma saņēmējs	

⁷ Saskaņā ar 2005. gada 15. februāra Ministru kabineta noteikumiem Nr.129 "Ūdensapgādes, notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas būvju būvniecības kārtība", kuros noteikta būvniecības kārtība, ja būves pilnīgi vai daļēji paredzēti būvēt par starptautisko finanšu institūciju, Eiropas Savienības vai tās dalībvalstu finanšu līdzekļiem. I grupas pašvaldībām saskaņā ar 2005. gada 15. februāra Ministru kabineta noteikumu Nr.129 23. punktu nav nepieciešams iesniegt sākotnējo projekta ieceri, kā arī Komisijas atzinumu par tehniski ekonomisko pamatojumu, sākotnējo projekta ieceri un pirmsprojektu.

Nr.	Kritērijs	Atbilstība (Jā/Nē/Neattiecas)
	nodrošinās nepieciešamo līdzfinansējumu;	
9.3.	– visos projekta etapos (projekta sagatavošanā, projekta realizācijā un uzraudzībā) projekta finansējuma saņēmējs nodrošinās normatīvo aktu prasībām atbilstošu administratīvo, tehnisko un finanšu vadību;	
9.4.	– projekta finansējuma saņēmējs ir plānojis atbilstošu tarifu politiku, kas nodrošinātu nepieciešamos ekspluatācijas un attīstības izdevumus (aizņēmuma gadījumā – arī aizdevuma atmaksāšanu);	
9.5.	– projekta finansējuma saņēmējs nodrošinās projekta rezultātu ilgtspējību, nepieciešamības gadījumā veicot institucionālo reformu;	
9.6.	– projekta finansējuma saņēmēja iesniegtais projekts atbilst pašvaldības teritorijas plānojumam un/vai detaļplānojumam.	
10.	Vai projekta iesniegums atbilst MK noteikumos par aktivitātes ieviešanu izvirzītajām prasībām:	
10.1.	– mērķis;	
10.2.	– finansējuma saņēmējs;	
10.3.	– atbalstāmās darbības;	
10.4.	– attiecināmās izmaksas;	
10.5.	– KF līdzfinansējuma daļa.	
11.	Vai projekta iesniegumā norādīta atbilstība horizontālajām prioritātēm:	
11.1.	– teritorijas līdzsvarota attīstība;	
11.2.	– makroekonomiskā stabilitāte;	
11.3.	– ilgtspējīga attīstība;	
11.4.	– vienādas iespējas;	
11.5.	– informācijas sabiedrība;	
11.6.	– Rīgas konkurētspēja.	
12.	Vai projekta iesniegumā ir objektīvi pārbaudāmi rezultāta indikatori?	
13.	Vai projekta budžetā iekļautās izmaksas ir samērīgas, pamatotas un nepieciešamas projekta īstenošanai un atbilstošas prognozētajām tirgus cenām uz projekta īstenošanas laiku?	
14.	Vai projekta naudas plūsmas prognoze ir atbilstoša plānotajam laika grafikam?	
15.	Vai projekta iesniegumā atspoguļota plānotā projekta ieviešanas struktūrshēma un plānotais cilvēkresursu nodrošinājums?	
16.	Vai projekta īstenošana nodrošinās vides piesārņojuma samazināšanu un/vai kvalitatīva dzeramā ūdens nodrošināšanu	

Nr.	Kritērijs	Atbilstība (Jā/Nē/Neattiecas)
	iedzīvotājiem?	
17.	Vai projekta īstenošana uzlabos ūdenssaimniecības infrastruktūras darbības efektivitāti?	

Izvērtējot ūdenssaimniecības infrastruktūras atbilstību ES direktīvu un Latvijas normatīvo aktu prasībām atbilstošajā aglomerācijā, ierobežotu finanšu līdzekļu gadījumā priekšroka ES finansējuma piešķiršanai projekta ietvaros tiks dota augstākas prioritātes projekta komponentēm riska ūdensobjektos⁸ saskaņā ar 5. tabulā uzskaitītajām prioritātēm un 4. pielikumā uzskaitītajiem riska ūdensobjektiem.

5. tabula. Projektu komponentu prioritātes

Prioritāte	Komponente
I	<p>Komunālo notekūdeņu attīrīšanas iekārtu izbūve vai rekonstrukcija, lai nodrošinātu normatīvo prasību izpildi notekūdeņu izplūdē. Notekūdeņu dūņu atbilstoša apstrāde.</p> <p>Dzēramā ūdens ieguves un sagatavošanas iekārtu, uzkrāšanas rezervuāru izbūve vai rekonstrukcija, lai nodrošinātu ūdens kvalitātes normatīvo prasību izpildi ūdens sagatavošanas vietā.</p> <p>Otrā pacēluma sūkņu staciju izbūve vai rekonstrukcija.</p> <p>Neizmantoto artēzisko aku tamponēšana, lai novērstu pazemes ūdeņu piesārņošanas risku.</p>
II	<p>Dzēramā ūdens sadales tīklu rekonstrukcija, lai nodrošinātu ūdens kvalitātes normatīvo prasību izpildi pie patērētāja.</p> <p>Notekūdeņu savākšanas tīkla rekonstrukcija, novēršot noplūdes, nomainot neatbilstoša diametra cauruļvadus, atdalot no sadzīves notekūdeņu kanalizācijas lietussūdeņu kanalizāciju (vietās, kur ir kopsistēma).</p>
III	<p>Notekūdeņu savākšanas tīkla paplašināšana.</p> <p>Dzēramā ūdens sadales tīklu paplašināšana.</p> <p>Citi ūdenssaimniecības sistēmas uzlabojumi.</p>

6. IEROBEŽOTAS PROJEKTU IESNIEGUMU ATLASĒS KĀRTĪBA

1. Vides ministrija izstrādā un apstiprina ierobežotas projektu iesniegumu atlasē projektu iesniegumu vērtēšanas kārtību, vērtēšanas lapas un ekspertu vērtēšanas matricas un publicē tās Vides ministrijas mājas lapā;
2. Vides ministrija izveido ierobežotas projektu iesniegumu atlasē projektu iesniegumu vērtēšanas komisiju;

⁸ Piesārņojuma slodžu izvērtējuma rezultātā izdalīti riska objekti, kuros iespējamas problēmas līdz 2015. gadam sasniegt izvirzīto mērķi – labu (vai augstu) ūdens stāvokli.

3. Vides ministrija nosūta uzaicinājumu iesniegt projekta iesniegumu ierobežotam pretendentu lokam atbilstoši Ministru kabinetā apstiprinātajā ierobežotas projektu iesniegumu atlases kārtībā noteiktajiem pretendenta atbilstības kritērijiem;
4. Vērtēšanas komisija vērtē iesniegtos projektu iesniegumus atbilstoši Ministru kabineta noteikumos par aktivitātes ieviešanu noteiktajiem kritērijiem;
5. Atbilstoši ierobežotas projektu iesniegumu atlases projektu iesniegumu vērtēšanas komisijas priekšlikumam Vides ministrija pieņem lēmumu par projekta iesnieguma apstiprināšanu vai noraidīšanu. Lēmumā par ierobežotas projektu iesniegumu atlases projekta iesnieguma noraidīšanu norāda noraidīšanas iemeslus;
6. Vides ministrija 30 darbdienu laikā nodrošina lēmuma par projekta iesnieguma apstiprināšanu īstenošanu, slēdzot līgumu ar Eiropas Savienības fonda finansējuma saņēmēju;
7. Lielo projektu gadījumā Vides ministrija pēc pozitīva lēmuma pieņemšanas par projekta iesnieguma atbilstību vērtēšanas kritērijiem un iesniegšanu Eiropas Komisijā, iesniedz projektu vadošajai iestādei iesniegšanai Eiropas Komisijā;
8. Eiropas Komisija ne vēlāk kā trīs mēnešus pēc tam, kad vadošā iestāde iesniegusi lielo projektu pieņem lēmumu par lielā projekta apstiprināšanu vai noraidīšanu, paziņojot atteikuma iemeslu.

7. NACIONĀLĀS PROGRAMMAS UZRAUDZĪBAS RĀDĪTĀJI

Rādītāji	2004.g.	2009.g.	2013.g.	Saiknes ar investīciju virzienu pamatojums	Aprēķina skaidrojums
Iznākuma rādītāji					
Apdzīvotas vietas ar CE>2000, kurās ieguldītas investīcijas, lai uzlabotu ūdenssaimniecības pakalpojumus, skaits	45	49	88	Notekūdeņu savākšana un attīrīšana, dzeramā ūdens kvalitātes nodrošināšana atbilstoši likumdošanas prasībām.	Aglomerāciju skaits, kurās līdz atbilstošajam gadam ieguldītas investīcijas ūdenssaimniecības attīstībā.
Rezultāta rādītāji					
Nodrošināta normatīvo aktu prasībām atbilstoša komunālo notekūdeņu attīrīšana, %	11%	77%	85%	Vides piesārņojuma samazināšana, virszemes ūdeņu kvalitātes uzlabošana.	% no iedzīvotāju skaita apdzīvotās vietās ar CE>2000.

Uzraudzības rādītāju teritoriālais sadalījums

Iznākuma rādītāji	Plānošanas reģions	2004. gads	2009. gads	2013. gads
Apdzīvotas vietas ar CE>2000, kurās ieguldītas investīcijas, lai uzlabotu ūdenssaimniecības pakalpojumus, skaits	Rīga	12	14	26
	Vidzeme	8	10	17
	Kurzeme	9	9	15
	Zemgale	8	8	16
	Latgale	8	8	14
Rezultāta rādītāji	Plānošanas reģions	2004. gads	2009. gads	2013. gads
Nodrošināta normatīvo aktu prasībām atbilstoša komunālo notekūdeņu attīrīšana, % no iedzīvotāju skaita apdzīvotās vietās ar CE>2000 atbilstošajā	Rīga	4	81	86
	Vidzeme	11	73	87
	Kurzeme	53	82	91
	Zemgale	16	63	79

reģionā	Latgale	3	73	83
---------	---------	---	----	----

1. PIELIKUMS - AGLOMERĀCIJU SARAKSTS

Nr.	Aglomerācija	Nr.	Aglomerācija
1.	Aizkraukle	45.	Limbaži
2.	Aizpute	46.	Līvāni
3.	Aloja	47.	Lubāna
4.	Alūksne	48.	Ludza
5.	Auce	49.	Madona
6.	Ādaži	50.	Mālpils
7.	Babīte/Piņķi	51.	Malta
8.	Baldone	52.	Mārupe
9.	Baloži	53.	Mazsalaca
10.	Balvi	54.	Ogre
11.	Bauska	55.	Olaine
12.	Brocēni	56.	Ozolnieki
13.	Carnikava	57.	Pļaviņas
14.	Cēsis	58.	Preiļi
15.	Cesvaine	59.	Priekule
16.	Dagda	60.	Priekuļi
17.	Daugavpils	61.	Rēzekne
18.	Dobele	62.	Rīga
19.	Dundaga	63.	Roja
20.	Ērgļi	64.	Rūjiena
21.	Grobiņa	65.	Salacgrīva
22.	Gulbene	66.	Salaspils
23.	Iecava	67.	Saldus
24.	Ikšķile	68.	Saulkrasti
25.	Ilūkste	69.	Sigulda/Peltes
26.	Īslīce (Rītausmas/Bērzkalni)	70.	Skrīveri
27.	Jaunjelgava	71.	Skrunda
28.	Jaunolaine	72.	Smiltene
29.	Jaunpiebalga	73.	Stende
30.	Jēkabpils	74.	Talsi
31.	Jelgava	75.	Tukums
32.	Jūrmala	76.	Ugāle
33.	Kalnciems	77.	Ulbroka
34.	Kandava	78.	Vaiņode
35.	Kārsava	79.	Valka
36.	Koknese	80.	Valmiera
37.	Krāslava	81.	Vangaži
38.	Kuldīga	82.	Varakļāni
39.	Ķegums	83.	Vecumnieki
40.	Ķekava/Valdlauči	84.	Ventspils
41.	Lielvārde	85.	Viesīte
42.	Liepa	86.	Viļaka
43.	Liepāja	87.	Viļāni
44.	Līgatne	88.	Zilupe

Aglomerāciju grupas

Nr.	Aglomerāciju 1. grupa	Nr.	Aglomerāciju 2. grupa
1.	Aizkraukle	1.	Alūksne
2.	Aizpute	2.	Auce
3.	Aloja	3.	Babīte/Piņķi
4.	Ādaži	4.	Bauska
5.	Baldone	5.	Cēsis
6.	Baloži	6.	Cesvaine
7.	Balvi	7.	Dagda
8.	Brocēni	8.	Daugavpils
9.	Carnikava	9.	Dobele
10.	Dundaga	10.	Iecava
11.	Ērgļi	11.	Īslīce (Rītausmas/Bērzkalni)
12.	Grobiņa	12.	Jaunjelgava
13.	Gulbene	13.	Jaunolaine
14.	Ikšķile	14.	Jelgava
15.	Ilūkste	15.	Jūrmala
16.	Jaunpiebalga	16.	Kalnciems
17.	Jēkabpils	17.	Ķegums
18.	Kandava	18.	Ķekava/Valdlauči
19.	Kārsava	19.	Lielvārde
20.	Koknese	20.	Liepāja
21.	Krāslava	21.	Limbaži
22.	Kuldīga	22.	Līvāni
23.	Liepa	23.	Mārupe
24.	Līgatne	24.	Ogre
25.	Lubāna	25.	Olaine
26.	Ludza	26.	Ozolnieki
27.	Madona	27.	Preiļi
28.	Mālpils	28.	Priekuli
29.	Malta	29.	Rēzekne
30.	Mazsalaca	30.	Rīga
31.	Plaviņas	31.	Salacgrīva
32.	Priekule	32.	Salaspils
33.	Rīga	33.	Sigulda/Peltes
34.	Roja	34.	Smiltene
35.	Rūjiena	35.	Tukums
36.	Saldus	36.	Valka
37.	Saulkrasti	37.	Valmiera
38.	Skrīveri	38.	Vecumnieki
39.	Skrunda	39.	Ventspils
40.	Stende	40.	Viesīte
41.	Talsi	Piezīme: Rīgā un Ventspilī projekti paredzēti abās kārtās – 1.kārtā būs iekļautas tikai tās projekta komponentes, ko KF līdzfinansējuma trūkuma dēļ bija jāizņem no Rīgas projekta 3.kārtas un Ventspils projekta 2.kārtas.	
42.	Ugāle		
43.	Ulbroka		
44.	Vaiņode		
45.	Vangāži		
46.	Varakļāni		
47.	Ventspils		
48.	Viļaka		
49.	Viļāni		
50.	Zilupe		

2. PIELIKUMS - EIROPAS PADOMES DIREKTĪVAS UN LATVIJAS REPUBLIKAS NORMATĪVIE AKTI, KAS NOSAKA PRASĪBAS DZERAMĀ ŪDENS KVALITĀTEI UN KOMUNĀLO NOTEKŪDEŅU ATTĪRĪŠANAI UN REGULĒ ŪDENSSAIMNIECĪBAS INFRASTRUKTŪRAS UZLABOŠANAS PROJEKTU ĪSTENOŠANU.

Eiropas Padomes direktīvas⁹

- Padomes Direktīva 91/271/EEK (1991. gada 21. maijs) par komunālo notekūdeņu attīrīšanu;
- Padomes Direktīva 98/83/EK (1998. gada 3. novembris) par dzeramā ūdens kvalitāti;
- Padomes Direktīva 75/440/EEK (1975. gada 16. jūnijs) par dzeramā ūdens ieguvei paredzētā virszemes ūdens kvalitāti dalībvalstīs;
- Padomes Direktīva 80/68/EEK (1979. gada 17. decembris) par pazemes ūdeņu aizsardzību pret dažu bīstamu vielu radītu piesārņojumu;
- Padomes Direktīva 76/464/EEK (1976. gada 4. maijs) par piesārņojumu, ko rada dažas bīstamas vielas, kuras novada Kopienas ūdens vidē (grozījumi un papildinājumi – Padomes Direktīvās 86/280/EEK, 88/347/EEK un 90/415/EEK);
- Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva 2006/7/EK (2006. gada 15. februāris) par peldvietu ūdens kvalitātes pārvaldību un Direktīvas 76/160/EEK atcelšanu;
- Padomes Direktīva 97/11/EK, ar kuru groza Direktīvu 85/337/EEK par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu;
- Padomes Direktīva 86/278/EEK (1986. gada 12. jūnijs) par vides, jo īpaši augsnes, aizsardzību, lauksaimniecībā izmantojot notekūdeņu dūņas;
- Padomes Direktīva 78/659/EEK (1978. gada 18. jūlijs) par saldūdeņu kvalitāti, ko nepieciešams aizsargāt vai uzlabot nolūkā atbalstīt zivju dzīvi;
- Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/60/EK (2000. gada 23. oktobris), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā (arī – Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 2455/2001/EK (2001. gada 20. novembris), ar ko izveido prioritāro vielu sarakstu ūdens resursu politikas jomā un ar ko groza Direktīvu 2000/60/EK).

Latvijas normatīvie akti

- MK noteikumi Nr.34 "Par piesārņojušo vielu emisiju ūdenī", 2002.;
- MK noteikumi Nr.235 "Par dzeramā ūdens obligātajām nekaitīguma un kvalitātes prasībām, monitoringu un kontroles kārtību", 2003.;
- MK noteikumi Nr.118 "Par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti", 2002.;
- MK noteikumi Nr.362 "Noteikumi par notekūdeņu dūņu un to komposta izmantošanu, monitoringu un kontroli", 2006.;
- Likums "Par vides aizsardzību", 2006.;
- Ūdens apsaimniekošanas likums, 2002.;
- Dabas resursu nodokļa likums, 2006.;
- Likums "Par ietekmes uz vidi novērtējumu", 1998.;

⁹ Direktīvu nosaukumu tulkojumi no Eiropas Kopienu oficiālajā vēstnesī (Official Journal of the European Communities) publicētajām direktīvām latviešu valodā, kas ir juridiski saistošas. Direktīvu teksts latviešu valodā pieejams ES oficiālajā interneta mājas lapā http://europa.eu.int/eur-lex/lv/dd/reg/lv_register_15102020.html

- Likums "Par piesārņojumu", 2001.;
- Likums "Par pašvaldībām", 1994.;
- Būvniecības likums, 1995.;
- MK noteikumi Nr.256 "Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 221-98 "Ēku iekšējais ūdensvads un kanalizācija"", 1998.;
- MK noteikumi Nr.214 "Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 223-99 "Kanalizācijas ārējie tīkli un būves"", 1999.;
- MK noteikumi Nr.129 "Ūdensapgādes, notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas būvju būvniecības kārtība", 2005. [ja tās pilnīgi vai daļēji paredzēts būvēt par starptautisko finanšu institūciju, Eiropas Savienības vai tās dalībvalstu finanšu līdzekļiem].

Eiropas Padomes direktīvas un Latvijas Republikas normatīvie akti, kuru prasību ieviešanai paredzēta šī Nacionālā programma

Padomes Direktīva 91/271/EEK par komunālo notekūdeņu attīrīšanu

Kanalizācijas sistēmu projektēšanu, celtniecību un uzturēšanu veic saskaņā ar labākajām pieejamajām tehniskajām zināšanām, kas nerada pārmērīgas izmaksas, īpaši attiecībā uz:

- komunālo notekūdeņu apjomu un īpašībām,
- noplūžu novēršanu,
- lietus ūdeņu pārplūžu radītā saņemošo ūdeņu piesārņojuma ierobežošanu.

Iekārtām, kas apkalpo apdzīvotas vietas ar cilvēku ekvivalentu lielāku par 2000, ir jānodrošina notekūdeņu otrreizējā (bioloģiskā) attīrīšana, un izlaides standarti ir noteikti ar koncentrāciju vai piesārņojuma samazinājuma procentiem (attiecībā uz ietilpstošo daudzumu): BSP₅ – 25 mg/l (vai 70-90%), ŪSP – 125 mg/l (vai 75%), SV – 35 mg/l (90%) pie noteikta paraugu skaita, kuru detalizētāks apraksts ir atrodams direktīvas 4. pielikuma 3. tabulā. Prasības izplūdēm no komunālo notekūdeņu attīrīšanas iekārtām jutīgajās zonās, kas ir pakļautas eutrofīkacijai bez BSP, ŪSP un SV jāievēro arī prasības attiecībā uz slāpekļa un fosfora koncentrāciju notekūdeņu izlaidē:

P_{kop} – 1 mg/l (80%), ja CE ir 10 000 - 100 000, un 2 mg/l (80%), ja CE >100 000;

N_{kop} – 15 mg/l (80%), ja CE ir 10 000 - 100 000, un 10 mg/l (70-80%), ja CE >100 000.

Direktīva paredz bioloģisko notekūdeņu attīrīšanu arī atsevišķiem rūpniecības uzņēmumiem. Rūpniecības nozares, kuru uzņēmumos pirms notekūdeņu padeves pilsētas centralizētajā kanalizācijas tīklā jānodrošina notekūdeņu priekšattīrīšana uzskaitīti direktīvas III pielikumā. Šīs nozares ir: piena pārstrāde; gaļas pārstrāde; zivju apstrādes rūpniecība; augļu un dārzeņu produktu ražošana; kartupeļu pārstrāde; dzīvnieku barības ražošana no augu produktiem; želatīna un līmes ražošana no dzīvnieku plēvēm, ādām un kauliem; bezalkohola dzērienu ražošana un iepildīšana pudelēs; alkohola un alkoholisko dzērienu ražošana; alus darītavas; iesala darītavas.

MK Noteikumi Nr.34 "Noteikumi par piesārņojušo vielu emisiju ūdenī" (2002.)

MK Noteikumi Nr.34 nosaka prasības piesārņojošo vielu novadīšanai virszemes ūdeņos, piekrastes ūdeņos, estuāros un teritoriālajos ūdeņos, definē monitoringa procedūru un prasības paraugošanai, jutīgās teritorijas attiecībā uz notekūdeņu izlaidi. Noteikumu pielikumos tiek reglamentēti:

- Saraksts ar ūdens videi ļoti bīstamām vielām, Pielikums I;
- Saraksts ar ūdens videi bīstamām vielām, Pielikums II;
- Emisijas limiti bīstamajām vielām, Pielikums III;

- Referencmetodes virszemes ūdens un notekūdeņu analīžu veikšanai, pielikums IV;
- Prasības pilsētvides notekūdeņu attīrīšanai, pielikums V.

Komunālo notekūdeņu attīrīšanas direktīvas (91/271/EEK) vajadzībām visa Latvijas teritorija tiek noteikta kā jūtīgā teritorija. Maksimāli pieļaujamās koncentrācijas notekūdeņu novadīšanai un monitoringa procedūrām atbilst prasībām, ko nosaka minētā direktīva.

Padomes Direktīva 98/83/EK par dzeramā ūdens kvalitāti

Ūdenim, kas paredzēts lietošanai cilvēku uzturā no individuāliem avotiem, kuru kapacitāte ir lielāka par 10 m³/d, vai kas apgādā ar ūdeni vairāk par 50 personām ir jāatbilst noteiktām prasībām, kas tiek pārbaudītas pie patērētāja (no krāna). Būtiskie kvalitātes kritēriji ir:

- Dzelzs saturs (0,2 mg/l);
- Koli baktēriju formas (0/100ml);
- Krāsainība (pieņemama patērētājam un bez krasām svārstībām);
- Smaka (pieņemama patērētājam un bez krasām svārstībām);
- Garša (pieņemama patērētājam un bez krasām svārstībām).

Ministru kabineta noteikumi Nr.235 "Noteikumi par dzeramā ūdens obligātajām nekaitīguma un kvalitātes prasībām, monitoringu un kontroles kārtību" (2003.)

MK noteikumos Nr.235 Latvijas likumdošanā ir pārņemtas Eiropas Padomes direktīvas 98/83/EK prasības. Pielāides ir atļautas sešiem parametriem (trihlormetāns, bromāti, alumīnijs, dzelzs, mangāns un oksidējamība), kuri visticamāk neatbildīs direktīvai, kamēr netiks uzceltas adekvātas ūdens attīrīšanas ietaises.

Noteikumos ir noteikts pārejas posms atsevišķiem parametriem:

- apdzīvotās vietās, kurās iedzīvotāju skaits ir lielāks par 100 tūkstošiem - līdz 2008.gadam;
- apdzīvotās vietās, kurās iedzīvotāju skaits ir no 10 līdz 100 tūkstošiem - līdz 2011.gadam;
- apdzīvotās vietās, kurās iedzīvotāju skaits ir mazāks par 10 tūkstošiem - līdz 2015.gadam.

Parametri, kuriem ir noteikts pārejas periods, ir doti zemāk. Uzturamais limits ir pieļaujams pārejas periodā, iekavās ir dota vērtība, kas noteikta direktīvā.

- Bromātu saturs 25 µg/l (10 µg/l);
- Kopējais trihalogēnmetānu saturs 150 µg/l (100 µg/l);
- Alumīnija saturs 0,5 mg/l (0,2 mg/l);
- Dzelzs saturs 0,4 mg/l (0,2 mg/l);
- Mangāns 0,2 mg/l (0,05 mg/l); un
- Oksidējamība (KMnO₄) 8 mg/l O₂ (5 mg/l).

3. PIELIKUMS - RISKĀ ŪDENSOBJEKTU KARTES